

ביטוח נפגעי עבודה

כללי

ביטוח נפגעי עבודה נועד לסייע למבוטחים שנפגעו בעבודה ונעשו בלתי כשירים לעבוד, ומפצה אותם על אובדן הכנסתם בתקופה שלאחר הפגיעה או על הנזק הגופני או הנפשי מהפגיעה. השיקום המקצועי במסגרת ביטוח נפגעי עבודה מסייע לאותם נפגעים לחזור לעבודה. פגיעה בעבודה היא תאונה בעבודה (במהלך העבודה ובגללה, לרבות בדרך אליה וממנה, ובנסיבות המפורטות בחוק) או מחלת מקצוע (שהמבוטח חלה בה עקב עבודתו, כמפורט בתקנות).

בביטוח נפגעי עבודה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים, מי שנמצאים בשיקום מקצועי או בהכשרה מקצועית, מי שנבחנים לפי חוק החניכות או חוק שירות התעסוקה (בשעת הבחינה בלבד), אסירים עובדים, תושבי חוץ המועסקים אצל מעסיק ישראלי, תושבים ישראלים בחו"ל בתנאים מסוימים, מי ששכרם נקבע על פי החוק, ועובדים מכוח חוק עבודת שירותי חירום.

גמלאות ותשלומים

דמי פגיעה

דמי פגיעה משולמים למי שנפגעו בעבודה או חלו במחלת מקצוע ולכן אינם יכולים להמשיך בעבודתם או לעבוד בעבודה מתאימה אחרת, ואף לא עבדו בפועל, והם זקוקים לטיפול רפואי. דמי הפגיעה משולמים מהיום הראשון שלמוחרת הפגיעה, ולכל היותר בעד 91 יום (13 שבועות). שיעור התשלום הוא 75% מהשכר הממוצע של הנפגע בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה, עד לסכום המרבי (בינואר 2022 – 1,141.13 ש"ח ליום).

גמלאות נכות

גמלאות נכות מעבודה משולמות לנפגעי עבודה שנותרו נכים זמנית או לצמיתות בעקבות פגיעה בעבודה.

- **קצבת נכות זמנית:** משולמת לבעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות, ושיעורה 75% מההכנסה בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה כפול דרגת הנכות.
- **קצבת נכות צמיתה:** משולמת לבעלי דרגת נכות צמיתה של 20% לפחות ושיעורה 75% מההכנסה בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה כפול דרגת הנכות (הסכום המרבי בינואר 2022 – 34,234 ש"ח לשכיר ולעצמאי).

- **מענק נכות:** תשלום חד-פעמי לבעלי דרגת נכות של 9%–19% לצמיתות, בסכום הקצבה החודשית כפול 43.
- **קצבה מיוחדת:** משולמת נוסף על הקצבה החודשית לבעלי דרגת נכות צמיתה של 75% לפחות (ולזכאים נוספים על פי החוק) הזקוקים לעזרה בפעולות היום-יום (הסכום המרבי בינואר 2022 – 8,559 ש"ח).
- **מענק מיוחד:** משולם לבעלי דרגת נכות של 75% לפחות למימון הוצאות חד-פעמיות עקב הנכות: התאמת הדיור, רכישת אביזרי עזר ורכישת רכב לסיוע בניידות (למוגבלים בניידות בלבד). גובה המענק – 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה.

גמלאות תלויים

גמלאות תלויים משולמות לאלמן/ה, ליתומים ולהורים שהיו תלויים בפרנסתו של מי שמת עקב פגיעה בעבודה (ובנסיבות מיוחדות – גם לבני משפחה אחרים). הגמלאות המשולמות הן קצבת תלויים, מענק תלויים, מענק נישואים, שיקום מקצועי לבן/בת הזוג המקבל קצבת תלויים, דמי מחיה ליתומים, מענק בר מצווה ומענק פטירה. הזכאות לקצבה ולתוספת בעבור ילד/ים מתקיימת כל זמן שהילדים נמצאים בהשגחתם של הזכאים.

- **אלמן או אלמנה עם ילדים:** זכאים לקצבת תלויים חודשית בשיעור 40%–100% (לפי מספר הילדים) מהקצבה המלאה שהיתה משולמת למבוטח (שנפטרו) אילו היה בעל דרגת נכות של 100% (הקצבה המרבית – 75% משכרו בשלושת החודשים שקדמו ליום שבו הפסיק לעבוד או לעסוק במשלח ידו בשל הפגיעה). הקצבה למי שיש עמו ילד אחד – 80% מקצבת נכות מלאה מעבודה (20% מתוכם תוספת בעבור הילד); עם שני ילדים – 90% (30% מהם תוספת בעבור הילדים); עם שלושה ילדים או יותר – 100% (40% מהם תוספת בעבור הילדים).
- **אלמן או אלמנה שאין עמם ילדים:** בני פחות מ-40 – מענק חד-פעמי בשיעור 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה כפול 36; בני 40–50 – קצבה חודשית בשיעור 40% מקצבת נכות מלאה מעבודה; בני 50 או יותר – קצבה חודשית בשיעור 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה. במקרים האלה, גם מי שלא מלאו להם 50 יהיו זכאים לקצבה בשיעור הגבוה (60% מקצבת נכות מלאה):
 - בעת הפטירה היה עמם ילד שהיה זכאי לקצבה, והוא אינו זכאי עוד.
 - בעת הפטירה האלמנה היתה בהיריון (עד הלידה היא תקבל קצבה בשיעור של 60%, ולאחר הלידה בשיעור של 80%, 20% מהם בעבור הילד).
 - לא יכלו לכלכל את עצמם מעבודה סמוך לפטירה או בתוך שנה מיום הפטירה (אם שולם להם מענק חד-פעמי, הוא ינוכה מהקצבה).
- **ילדים:** הקצבה לילדים משולמת בדרך כלל כתוספת לקצבה ההורה, אך אם הילד התייתם משני הוריו, או שההורה הנותר אינו זכאי לקצבה (גרופה או אלמן/ה שנישאו שנית), תשולם הקצבה בנפרד: לילד אחד – 60% מהקצבה להורה; לשני ילדים – 80%; לשלושה ילדים – 90%; לארבעה ילדים או יותר – 100%.

בני משפחה אחרים: אם המבוטח לא הניח אחריו בן/בת זוג או ילדים הזכאים לקצבה, אך הניח אחריו הורים, סב/סבתא או אחים שהיו תלויים בו תלות כלכלית מלאה, יהיו הקרובים הללו זכאים לקצבה בשיעורים האלה: תלוי אחד – 50%; שני תלויים – 75%; שלושה תלויים –

ביטוח נפגעי עבודה

90%, ארבעה תלויים – 100%. אם המבוטח הניח אחריו בן/בת זוג או ילדים הזכאים לקצבה, וההורים גם הם הוכרו כתלויים כלכלית (תלות חלקית), תשולם להם קצבה מטעמי צדק.

הוצאות ריפוי

ניתנות במסגרת ביטוח הבריאות הממלכתי. טיפולים שאינם נכללים בביטוח הבריאות ו/או טיפולים במי שאינם מבוטחים בביטוח בריאות ממשיכים להינתן במימון המוסד לביטוח לאומי. הוצאות הריפוי כוללות אשפוז ושיקום רפואי.

שיקום מקצועי

ניתן לבעלי דרגת נכות צמיתה של 10% לפחות שבגלל הפגיעה אינם יכולים לחזור לעבודתם או לכל עבודה אחרת, ולאמנים/ות של מי שנפטרו בשל פגיעה בעבודה.

שינויי חקיקה

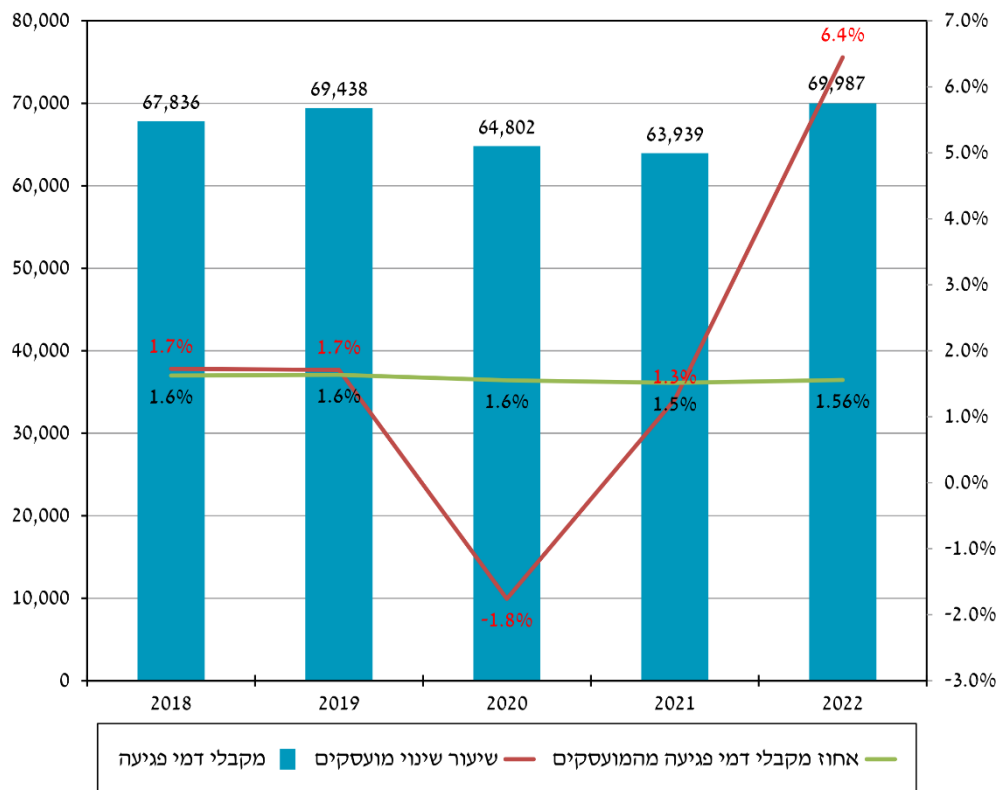
- **ביטוח נפגעי עבודה גם לכוחות הביטחון:** ב-1 בינואר 2017 הוחל ביטוח נפגעי עבודה גם על כוחות הביטחון (שבי"ס, שבי"כ, המשטרה ומשמר הכנסת) במקרים שהפעילות שקדמה לפגיעה אינה ייחודית למסגרת ולפעילות שבה בוצעה. לפיכך בחלק מהפגיעות (למשל מחלות מסוימות או תאונות דרכים) ישולם הפיצוי כמו לנפגעי עבודה ובאחרות הוא יוסיף להיות משולם במסגרת חוקי השיקום של משרד הביטחון (תיקון שהוכנס בעקבות המלצות "ועדת גורן").
- התשלום נעשה בידי הביטוח הלאומי וממומן בידי משרד האוצר על חשבון הגוף שהנפגע שייך אליו. השיפוי יהיה גם בגין החלק של ההוצאות המנהליות שיוציא המוסד לביטוח לאומי על ביצוע הוראות אלה.
- **הארכת הזכאות לדמי פגיעה על חשבון המעסיקים:** ב-2005 הורחבה תקופת הזכאות לדמי פגיעה על חשבון המעסיקים מ-9 ל-12 ימים, לרבות לעובדים במשק בית (מי שאין להם מעסיק – למשל עובדים עצמאיים – אינם זכאים לדמי פגיעה בעבור ימים אלה). דמי הפגיעה בעד היומיים הראשונים שלאחר הפגיעה משולמים רק למי שאינו יכול לעבוד 12 יום או יותר.

לשינויי חקיקה קודמים ראו דוחות שנתיים קודמים.

מקבלי דמי פגיעה

ב-2022 עלה מספר מקבלי דמי פגיעה והגיע ל-69,987 (תרשים 1 ולוח 1) – עלייה של (9.4%) לעומת 2021, לאחר ירידה בשנים 2020-2021, שנות משבר הקורונה שבהן היו סגרים והגבלות על תעסוקה. עלייה זו, הגבוהה ביותר בעשור האחרון, מגיעה יחד עם העלייה הגדולה שנרשמה במספר המועסקים - 6.4%. שיעור המקבלים בכלל המועסקים היה 56%, ללא שינוי של ממש לעומת השנים האחרונות.

תרשים 1: מקבלי דמי פגיעה, 2018-2022

לוח 1: מועסקים, מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לעבודה, 2018-2022

שנה	המועסקים* (אלפים)	המקבלים דמי פגיעה	ימי האי-כושר לעבודה	
			הממוצע לנפגע	סך הכל
2018	4,174.6	67,836	41.4	2,809,379
2019	4,246.0	69,438	42.4	2,944,713
2020	4,171.3	64,802	45.1	2,919,704
2021	4,223.9	63,939	44.1	2,820,347
2022	4,496.2	69,987	45.6	3,187,777

* לפי נתוני החשבונאות הלאומית, הלמ"ס. עובדים ישראלים, עובדים מחו"ל (מדווחים ובלתי מדווחים) ותושבי השטחים.

ב-2022 עלה מספר הימים של אי-כושר לעבודה ב-13% לעומת 2021 והגיע ל-3,187,777 ימים. המספר הממוצע של ימי אי-כושר לנפגע עלה ב-3.3%, ל-45.6 ימים. העלייה במספר המקבלים הושפעה מההתפתחויות בשוק העבודה; כזכור שנות 2020 ו-2021 הושפעו ממשבר הקורונה, ובשנת 2020 נרשמה ירידה במספר המועסקים במשק. בשנים 2021-2022 עלה מספר המועסקים

ביטוח נפגעי עבודה

במשק ולכן גם מספר ימי האי-כושר הממוצעים לנפגע היו גבוהים ב-2022 מהממוצע שקדם לשנות הקורונה.

הירידה בשיעור המקבלים דמי פגיעה בקרב כלל המועסקים החלה ב-1996 ונמשכה עד 2012, בין היתר בעקבות שני תיקונים בחוק: ב-1997 – חיוב המעסיק בתשלום בגין הימים הראשונים; ב-2005 – ביטול הזכאות לתשלום זה למי שאין להם מעסיק. ב-2013 היה שיעור המקבלים כ-2% מהמועסקים, ומאז הוא יורד בהתמדה.

לוח 2: השינויים במספרם של המועסקים המקבלים דמי פגיעה ובמספר ימי האי-כושר לעבודה (אחוזים). 2018-2022 (אחוזים)

שנה	המקבלים דמי פגיעה כאחוז מכלל המועסקים	שיעור השינוי בממוצע לשנה (אחוזים)	
		המועסקים	סך הכל ימי האי-כושר
2018	1.62	1.7	-0.75
2019	1.64	1.7	2.3
2020	1.55	-1.8	-6.7
2021	1.51	1.3	-1.3
2022	1.56	6.4	9.5

מי שקיבלו אישור לתאונת עבודה אך השתהו בהגשת תביעה יותר משנה מיום הפגיעה אינם זכאים לתשלום בגין הפגיעה, אם השיהוי נגרם מחבלה או ממחלת מקצוע שהתפתחה בהמשך, אך הם זכאים להגיש תביעה לנכות מעבודה. בשנת 2022 אושרו 10,370 אישורים עקרוניים לדמי פגיעה בגין תאונות בשנים קודמות (לוח 3). האישורים העקרוניים כוללים גם תביעות שהוכרו כתאונת עבודה אך הטיפול בהן לא הסתיים מסיבות שונות ולכן תאריך הפגיעה (לוח 4) עשוי להשתנות. תביעות שהטיפול בהן יושלם יופיעו בהמשך כמקבלי דמי פגיעה ולא כאישור עקרוני עקב שינוי. כתוצאה מכך, מספר האישורים בשנים הסמוכות יפחת בהמשך, כך שאין להסיק מהלוח על גידול במספר האישורים העקרוניים עקב שיהוי בשנת 2022.

לוח 3: אישורים לתאונת עבודה* לפי שנת ההחלטה

שנת ההחלטה	סוג פגיעה		שיעור השינוי
	חבלה	מחלת מקצוע	
2018	6,280	2,692	
2019	6,525	2,957	6%
2020	5,173	3,054	-13%
2021	5,526	2,926	3%
2022	6,767	3,540	22%

* רבות מקרים מעטים של זכאות גם בדמי פגיעה וגם באיבה.

לוח 4: אישורים לתאונות עבודה* לפי שנת הפגיעה וסוג הפגיעה

שנת הפגיעה	סוג הפגיעה					
	סך הכל		מחלת מקצוע		חבלה	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
עד 2018	330	77	253	23	77	
2018	135	57	77	43	58	
2019	265	60	159	40	106	
2020	573	57	326	43	247	
2021	3,339	43	1,439	57	1,900	
2022	5,665	23	1,286	77	4,379	

* לרבות מקרים מעטים של זכאות גם בדמי פגיעה וגם באיבה.

מעסיקים המשלמים דמי פגיעה

חוק נפגעי עבודה מאפשר למעסיק לשלם לעובד את דמי הפגיעה בשם המוסד לביטוח לאומי (במועד תשלום השכר), ובתמורה לקבל עמלה או הנחה בדמי הביטוח. מעסיקים שאינם בהסדר זה נדרשים להחזיר למוסד את התשלום בעבור 12 הימים הראשונים.

ההסדר למעסיקים 100-499 עובדים (לפי תקנה 22): המעסיק מקבל מהמוסד החזר בגין היום ה-13 ואילך בתוספת עמלה בשיעור 2.5% מדמי הפגיעה. אם תביעת המבוטח נדחית, המעסיק אינו מקבל החזר. שיעור הזכאים בהסדר זה היה ב-2022 26.8% מכלל הזכאים לדמי פגיעה (16,685 מ-63,431 שכירים, לעומת 27.8% ב-2021). **ההסדר למעסיקים 500 עובדים ויותר (לפי סעיף 343 לחוק):** המעסיק סופג את התשלום תמורת הנחה בדמי הביטוח, ששיעורה 15% מהשיעור הרגיל של דמי הביטוח לענף נפגעי עבודה.

שיעור הזכאים בהסדר זה היה 0.96% מכלל הזכאים לדמי פגיעה (607 איש) לעומת 668 ב-2021, ומספר המעסיקים היה 16.

חומרת הפגיעות

מספר ימי האי-כושר הוא מדד עיקרי להערכה של חומרת הפגיעה. לפי מדד זה מספר הפגיעות החמורות שביגין הוגשו למוסד תביעות עלה עם השנים (לוח 5): ב-1996, השנה האחרונה לפני העברת התשלום בגין הימים הראשונים לידי המעסיק, כמחצית הזכאים קיבלו דמי פגיעה בגין פחות מ-14 ימי אי-כושר לעומת 26.2% בלבד ב-2022.

בד בבד, ועם קיצור התקופה המרבית לתשלום ב-1997, עלה שיעור הנפגעים שלהם 61 ויותר ימי אי-כושר מסך הנפגעים מ-13% ב-1997 ל-36.4% ב-2022. חלקם של הנפגעים שלהם 15-45 ימי אי-כושר התייצב במהלך השנים ברמה של כשליש, וב-2022 הוא היה על 29.6%.

ביטוח נפגעי עבודה

לוח 5: מקבלי דמי פגיעה לפי מספר ימי האי-כושר, 2018-2022

92 ויותר**	מספר ימי האי-כושר								סה"כ המקבלים דמי פגיעה	סך הכל ימי האי-כושר	סך הכל המועסקים*	השנה
	91	90-76	75-61	60-46	45-31	30-15	14-1	0				
מספרים מוחלטים												
4	8,526	8,034	4,217	5,169	7,905	14,720	19,253	8	67,836	2,809,379	4,190,996	2018
2	9,315	8,599	4,321	5,427	7,801	14,532	19,435	6	69,438	2,944,713	4,258,441	2019
1	10,218	8,443	4,118	5,059	7,481	13,433	16,040	9	64,802	2,919,704	4,179,697	2020
0	9,422	8,424	3,885	4,818	7,028	13,894	16,461	7	63,939	2,820,347	4,234,985	2021
0	11,004	9,996	4,492	5,370	7,514	13,236	18,357	9	69,987	3,187,777	4,496,218	2022
אחוזים												
0.0	12.6	11.8	6.2	7.6	11.7	21.7	28.4	0.0	100.0			2018
0.0	13.4	12.4	6.2	7.8	11.2	20.9	28.0	0.0	100.0			2019
0.0	15.8	13.0	6.4	7.8	11.5	20.7	24.8	0.0	100.0			2020
0.0	14.7	13.2	6.1	7.5	11.0	21.7	25.7	0.0	100.0			2021
0.0	15.7	14.3	6.4	7.7	10.7	18.9	26.2	0.0	100.0			2022

* מתוך החשבונאות הלאומיות, הלמ"ס.

** נפגעים עד 31 בינואר 2002 שקיבלו דמי פגיעה לאחר מועד זה.

נובדים זרים ותושבי השטחים

הדיווח על פגיעות של עובדים זרים, עובדי חברות כוח אדם או עובדי קבלן לוקה כנראה בחסר בשל תת-דיווח ואי מיצוי זכויות. לכן יש להניח כי רמת הבטיחות במקומות העבודה נמוכה מהדיווחים עליה ומספר הנפגעים בפועל גבוה יותר.

בקרב העובדים הזרים ותושבי השטחים שיעור המקבלים דמי פגיעה נמוך בכל השנים משיעורם בקרב תושבי ישראל (לוח 6), אף שסביר שהוא יהיה גבוה יותר, בגלל הענפים המסוכנים (חקלאות ובנייה) שהם מועסקים בהם. הנפגעים באוכלוסייה זו נמנעים ככל הנראה מלדווח על פגיעה בעבודה, מכמה סיבות: חשש לאבד את עבודתם אם ייעדרו עקב תאונה, מעמד לא-חוקי של חלקם וחשש לגורלם אם הדבר ייוודע וכנראה גם העדר מידע על זכויותיהם. בפגיעות קשות אין לעובדים אלה ברירה אלא לפנות לטיפול רפואי, ולהגיש תביעה לדמי פגיעה ולהכרה בנכות.

המוסד לביטוח לאומי משלם לחדר המיון במישרין את הוצאות הטיפול החד-פעמי בעובדים זרים, ומאפריל 2008 – גם בעבור הטיפול בעובדים מהשטחים שנפגעו בתאונות עבודה ולא הגישו תביעה לדמי פגיעה. עובד זר מבוטח בביטוח נפגעי עבודה אף אם הוא שוהה בארץ שלא כדין, אך הגמלה משולמת לו רק ממועד יציאתו מהארץ. התשלום אינו כולל את התקופה שבה נשללה הקצבה.

ב-2022, בדומה לשנים הקודמות, המספר הממוצע של ימי האי-כושר לעובד זר שנפגע היה נמוך מזה של תושב ישראל – 35.1 ימים לעומת 45.6 ימים, בהתאמה – אף שכאמור הוא היה צפוי

להיות גבוה יותר בשל אופי העיסוקים (לוח 6). לעומת זאת, ממוצע ימי האי-כושר של העובדים תושבי השטחים נשאר גבוה (53.5 ימים).

עובדי חברת כוח אדם ועובדי קבלן

בדומה לעובדים הזרים ולעובדי השטחים, גם על שכירים המקבלים שכר מחברות כוח אדם ומקבלני כוח אדם קשה לקבל נתונים. במערכת נפגעי עבודה של הביטוח הלאומי הם אינם מזהים, ולכן אי אפשר לבדוק באיזו מידה הם חשופים לסכנות בהשוואה לעובדים האחרים והאם המעסיק מפחית מאחריותו לבטיחותם משום שהם מועסקים באמצעות צד שלישי. הבעיה קיימת גם בחברות קבלן שאינן מספקות עובדים אלא שירותים: שלא כמו חברות אחרות, חברות הקבלן הללו אינן נדרשות להוכיח ציות לחוקי העבודה והבטיחות בעבודה כדי לקבל רישיון או לחדשו.

בהגדרת מקבלי שכר מחברת כוח אדם אין נכללים שכירים העובדים באמצעות קבלן משנה, שהוא האחראי לביצוע עבודתם ולבטיחותם. מדובר ככל הנראה בעובדים המועסקים בענפי הכלכלה המשניים, כגון שמירה, אבטחה או ניקיון וטיפול בבית.

לוח 6: מועסקים*. מקבלי דמי פגיעה ימי האי-כושר לפי תושבות. 2022-2020

עובדים זרים	תושבי השטחים	תושבי ישראל	סך הכל	המקבלים דמי פגיעה
2020				
156,047	105,830	3,909,393	4,179,697	המועסקים
1,416	1,384	62,002	64,802	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
0.9	1.3	1.6	1.5	אחוזים
35.7	49	45.2	45	ממוצע ימי האי-כושר
2021				
142,827	127,925	3,953,177	4,234,985	המועסקים
1,499	1,628	60,812	63,939	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
1.0	1.3	1.5	1.5	אחוזים
35.7	50.8	44.1	44.1	ממוצע ימי האי-כושר
2022				
144,754	167,025	4,184,440	4,496,218	המועסקים
1,597	1,929	66,452	69,987	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
1.1	1.2	1.6	1.6	אחוזים
35.1	53.5	44.1	45.6	ממוצע ימי האי-כושר

* המקור: החשבונאות הלאומית, הלמ"ס.

ביטוח נפגעי עבודה

נצמאים לעומת שכירים

ב-2022 קיבלו דמי פגיעה 6,547 נצמאים (לוח 7) – עלייה של 19.6% לעומת 2021, והם מהווים 9.3% מכלל המקבלים דמי פגיעה, קצת פחות משיעורם באוכלוסייה. בקרב העצמאיים המספר הממוצע של ימי האי-כושר לעבודה היה גבוה ב-38.2% מאשר בקרב השכירים (60.8 לעומת 44.0 בהתאמה), משום ש-12 הימים הראשונים משולמים על חשבון המעסיק.

התפלגות השכירים שקיבלו דמי פגיעה לפי הענף הכלכלי ב-2022 דומה לשנים קודמות, אך נרשמת ירידה בענפים רבים לעומת 2021: ב-2022 נפגעו במסחר ובתיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים לעומת 14.3% ב-2021, בתעשייה ובחרושת 10.9% לעומת 12.8% בהתאמה, במינהל המקומי 11.0% לעומת 11.0% בהתאמה ובבינוי 10.8% לעומת 11.1% בהתאמה (לוח 8). אשר לחומרת הפגיעה, הנמדדת כאמור לפי מספר ימי האי-כושר, אלה היו הפגיעות החמורות ביותר בשנת 2022, בסדר יורד: משקי הבית כמקומות תעסוקה (59.8 ימים), בינוי (56.8 ימים), שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות (52.7 ימים), ארגונים וגופים בינלאומיים (49.3 ימים), אמנות, בידור ופנאי (47.6 ימים), שירותים אחרים (46.1 ימים) מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים (46.0 ימים).

לוח 7: מקבלי דמי פגיעה וממוצע ימי האי-כושר – שכירים לעומת עצמאים, 2022

ממוצע ימי האי-כושר	המקבלים דמי פגיעה		
	אחוזים	מספרים מוחלטים	
45.6	100.0	69,987	סך הכל
44.0	90.6	63,431	שכירים
60.8	9.4	6,547	עצמאים

לוח 8: מקבלי דמי פגיעה לפי הענף הכלכלי – שכירים ועצמאים, 2022

ימי האי-כושר			המקבלים		הענף הכלכלי
הממוצע הנפגע	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	
45.5	100.0	3,187,777		69,978	סך הכל – שכירים ועצמאים
44.0	87.5	2,789,628	90.6	63,431	סך הכל שכירים
41.0	11.2	313,023	10.9	7,638	תעשייה וחרושת

1 הסיווג האחד של ענפי הכלכלה (מ-2011) מבוסס על המלצת האו"ם לסיווג:

ISIC 4 (International Standard Classification of All Economic Activities), Rev. 4

הממוצע לנפגע	ימי האי-כושר		המקבלים		הענף הכלכלי
	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	
46.0	14.9	417,010	12.9	9,057	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים
56.8	15.3	427,856	10.8	7,535	בינוי
34.4	9.5	265,388	11.0	7,709	מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון, שירותי חובה של הביטוח הלאומי
44.1	8.0	222,493	7.2	5,046	שירותי ניהול ותמיכה
52.7	8.8	245,414	6.7	4,658	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות
37.5	6.5	182,359	6.9	4,860	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד
43.3	5.7	158,545	5.2	3,662	שירותי אירוח ואוכל
42.1	3.7	103,458	3.5	2,456	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
43.4	2.7	75,177	2.5	1,731	חינוך
46.1	2.9	81,806	2.5	1,776	שירותים אחרים
37.2	1.5	42,188	1.6	1,134	פעילויות בנדל"ן
36.3	1.4	40,284	1.6	1,111	מידע ותקשורת
44.2	1.9	52,151	1.7	1,180	חקלאות, ייעור ודיג
36.7	1.5	42,061	1.6	1,147	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
47.6	2.2	62,257	1.9	1,309	אמנות, בידור ופנאי
34.3	0.4	12,360	0.5	360	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
42.1	0.5	13,968	0.5	332	אספקת מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
35.3	0.1	3,564	0.1	101	כרייה וחציבה
59.8	0.1	2,692	0.1	45	משקי בית כמקומות תעסוקה, משקי בית המייצרים טובין ושירותים לשימוש עצמי
49.3	0.0	1,035	0.0	21	ארגונים וגופים בינלאומיים
43.6	0.9	24,539	0.8	563	לא ידוע
60.8	14.3	398,149		6,547	סך הכל – עצמאים

נשים וצעירים

גידול חלקן של הנשים בתעסוקה, שאפיינו את שני העשורים האחרונים, הביאו בהדרגה גם לגידול חלקן של הנשים הנפגעות: שיעור המקבלות דמי פגיעה עלה בהדרגה מ-19.8% ב-1995 ל-31.4% ב-2022 (לוח 9).

בקרב הצעירים (עד גיל 34) הגברים מהווים 75.7% מכלל המקבלים, לעומת חלקם בקרב המבוגרים (45 ויותר) – 61.7% (לוח 10). המספר הממוצע של ימי האי-כושר של נשים נמוך מזה

ביטוח נפגעי עבודה

של גברים – 38.5 לעומת 48.8 בהתאמה – כנראה בשל רמת הסיכון הגבוהה יותר בענפים שגברים צעירים מועסקים בהם.

לוח 9: מקבלי דמי פגיעה לפי מין (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2018-2022

2022	2021	2020	2019	2018	
69,987	63,939	64,802	69,438	67,836	סך הכל – מספרים מוחלטים
47,988	43,483	44,841	47,319	46,074	גברים
21,990	20,456	19,961	22,119	21,762	נשים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל – אחוזים
68.6	68.0	69.2	68.1	67.9	גברים
31.4	32.0	30.8	31.8	32.1	נשים

לוח 10: מקבלים דמי פגיעה לפי גיל ומין (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2022

הגיל	סך הכל		גברים		נשים	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	69,978	100	47,988	100	21,990	100
עד 17	137	0.2	102	0.2	35	0.2
18–24	7,259	10.4	5,616	11.7	1,643	7.5
25–34	15,991	22.9	11,997	25.0	3,994	18.2
35–44	14,696	21.0	10,597	22.1	4,099	18.6
45–54	14,966	21.4	9,673	20.2	5,293	24.1
55–64	11,882	17.0	6,770	14.1	5,112	23.2
+65	5,047	7.2	3,233	6.7	1,814	8.2

נסיבות הפגיעה

חלקן של **תאונות הדרכים** בזמן העבודה ובדרך לעבודה או ממנה נשאר יציב למדי בשלוש השנים האחרונות (2020–2022) (לוח 11). כ-72% מתאונות העבודה ב-2022 התרחשו במהלך העבודה עצמה, והיתר בדרך לעבודה או ממנה.

לוח 11: מקבלי דמי פגיעה לפי מקום הפגיעה ומספר ימי האי-כושר, 2022-2020

אחר	בדרך לעבודה או ממנה		בעבודה		סך הכל	
	תאונות בלי רכב	תאונות דרכים	תאונות דרכים	במהלך העבודה*		
						2020
777	5,058	12,093	4,474	42,400	64,802	מספרים מוחלטים
1.2	7.8	18.7	6.9	65.4	100.0	אחוזים
41.8	45.8	43	49.7	45.1	45	ממוצע ימי אי-כושר
						2021
451	4,482	10,769	4,408	43,829	63,939	מספרים מוחלטים
0.7	7.0	16.8	6.9	68.5	100.0	אחוזים
41.4	47.5	44.0	49.3	43.3	44.1	ממוצע ימי אי-כושר
						2022
932	5,141	13,545	5,066	45,294	69,987	מספרים מוחלטים
1.3	7.3	19.4	7.2	64.7	100.0	אחוזים
45.1	47.6	44.7	50.3	45.1	45.6	ממוצע ימי אי-כושר

* חבטות ופציעות בעבודה שלא נגרמו עקב תאונות דרכים.

גמלאות נכות מעבודה

גמלאות נכות משולמות למי שנותרו נכים בעקבות הפגיעה.

• קצבת נכות צמיתה

בעלי דרגת נכות צמיתה של 20% ויותר מקבלים קצבת נכות צמיתה. בין 2021 ל-2022 עלה מספרם של המקבלים קצבת נכות צמיתה ב-5.5% (מ-57,114 בדצמבר 2021 ל-60,242 בדצמבר 2022). שיעור השינוי משקף מגמת עלייה מתמדת בהשוואה לשנים קודמות (לוח 12, תרשים 2). עם זאת, קצב העלייה הואט במהלך השנים עד 2020 אך ב-2022 היה גבוה מהקצב שבטרום הקורונה.

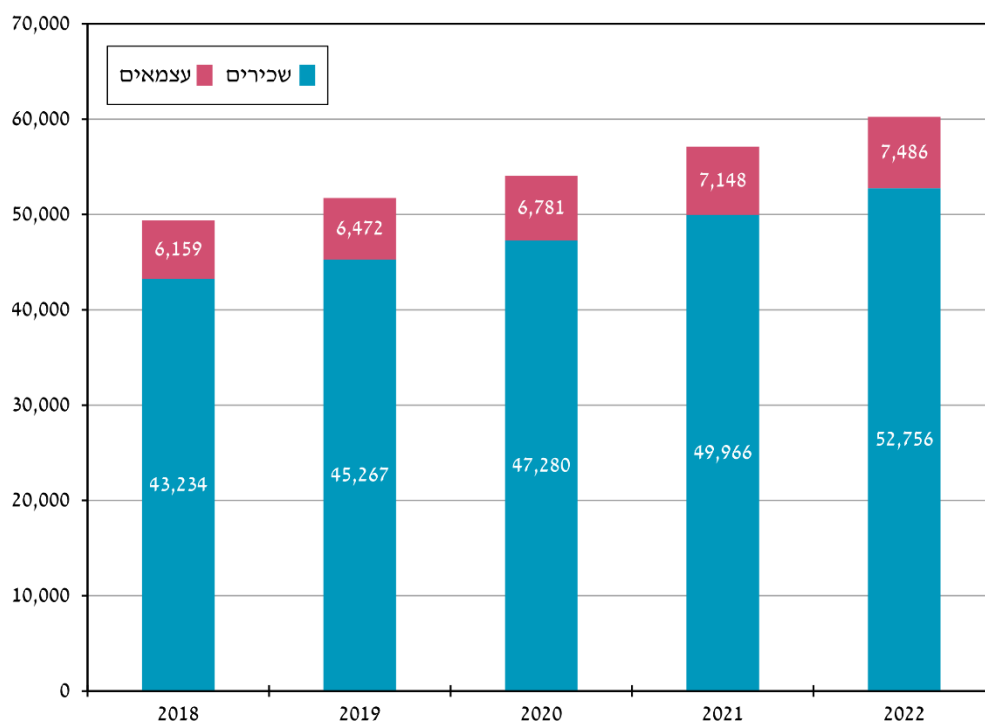
מאפייניהם של המקבלים קצבה זו שונים במקצת מאלה של המקבלים דמי פגיעה (לוח 25 בנספח לוחות ענפי הביטוח). הגיל הקובע הוא הגיל בסוף 2022 ולא בעת הפגיעה, ולכן מרביתם נמצאים בקבוצות המבוגרות יותר – בני 50 ויותר. הגיל הממוצע של המצטרפים לנכות צמיתה ב-2022 היה 42.1 (גברים – 41.9, נשים – 43.5), והגיל הממוצע של כלל המקבלים כיום – 56.8 (גברים – 57.0, נשים – 55.5). דרגת הנכות הממוצעת שלהם היתה 40.4% (גברים – 40.7%, נשים – 38.7%).

ביטוח נפגעי עבודה

לוח 12: מקבלי קצבת נכות צמיתה – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022 (דצמבר)

השנה	סך הכל		השינוי השנתי (%)	מספרים מוחלטים
	שכירים	עצמאים		
2018	43,234	6,159	4.9	49,393
2019	45,267	6,472	4.7	51,739
2020	47,280	6,781	4.5	54,061
2021	49,966	7,148	5.6	57,114
2022	52,756	7,486	5.5	60,242

תרשים 2: מקבלי קצבת נכות צמיתה – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022 (דצמבר)

• קצבת נכות זמנית

קצבת נכות זמנית משולמת לבעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות. מקבליה מהווים 14.5% מכלל המקבלים קצבת נכות, ומספרם עולה בהתמדה בדומה למקבלי קצבת נכות צמיתה: עלייה של 12.2% בדצמבר 2022 לעומת 2021 (לוח 13). מרבית המקבלים (90%) היו שכירים, והשאר עצמאים. דרגת הנכות הממוצעת שלהם היתה 37.9% (גברים – 39.4%, נשים – 32.9%).

לוח 13: מקבלי קצבת נכות זמנית – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022 (דצמבר)

שנה	סך הכל		עצמאים	שכירים
	מספרים מוחלטים	השנוי השנתי (%)		
2018	5,714	0.7	501	5,213
2019	6,414	12.2	578	5,836
2020	7,525	17.3	760	6,765
2021	8,342	10.8	841	7,501
2022	10,204	12.2	1,015	9,189

• מענק נכות

מענק נכות משולם לנפגע עבודה שדרגת נכותו יציבה – 9% עד 19.9%. ב-2022 שולמו 18,921 מענקי נכות לעומת 18,747 ב-2021 – עלייה של 0.9% (לוח 14). ב-2022 היה התשלום הממוצע למענק לשכיר 51.1 אלף ש"ח, ולעצמאים - 49.3 אלף ש"ח, לעומת 48.9 אלף ש"ח ו-50.2 אלף ש"ח בהתאמה ב-2021.

לוח 14: מקבלי מענק נכות – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022 (דצמבר)

שנה	סך הכל		עצמאים	שכירים
	מספרים מוחלטים	השנוי השנתי (%)		
2018	15,234	1.6	1,848	13,386
2019	17,283	13.4	2,060	15,223
2020	18,080	4.6	2,148	15,932
2021	18,747	3.7	2,365	16,382
2022	18,921	0.9	2,381	16,540

קצבת נכות מיוחדת ומענקים מיוחדים

נכים בדרגת נכות 75% ויותר ונכים בעלי קשיי הליכה בדרגת נכות 65%-75% זכאים, נוסף על קצבת הנכות מעבודה, גם לקצבה מיוחדת או למענק מיוחד. התשלום מיועד למימון עזרה אישית, נסיעות, דיור, הוצאות חד-פעמיות לרכישת רכב או הוצאות לרכישת אביזרים מיוחדים הנובעים מהנכות. הסיוע ניתן באמצעות אגף השיקום.

בדצמבר 2022 שולמה קצבה מיוחדת ל-4,605 אנשים, ובמהלך השנה שולמו 129 מענקים (לעומת 4,422 ו-112 ב-2021, בהתאמה). סכום הקצבה הממוצע היה 3,855 ש"ח (לעומת 3,755

ביטוח נפגעי עבודה

בשנת 2021, וסכום המענק היה 41,240 ש"ח (36,063 ש"ח ב-2021). 48 מן המענקים שולמו כסיוע בדיוור (57,688 ש"ח), 25 לרכישת רכב (62,720 ש"ח) ו-56 לסיוע אחר (17,554 ש"ח).

קצבאות תלויים

בדצמבר 2022 קיבלו 4,867 איש קצבת תלויים, לעומת 4,858 בדצמבר 2021 – עלייה של 0.2% (לוח 15). הקבוצה של משפחה עם ילד אחד ושל אלמנה ללא ילדים היא הרוב המכריע בקרב מקבלי הקצבה (כ-85.6%) (לוח 16).

לוח 15: מקבלי קצבת תלויים – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022 (דצמבר)

השנה	סך הכל	שינוי השנתי (%)	
		שכירים	עצמאים
2018	4,796	4,144	0.4
2019	4,827	4,172	0.6
2020	4,849	4,197	0.4
2021	4,858	4,202	0.2
2022	4,867	4,202	0.2

לוח 16: מקבלי קצבת תלויים לפי הרכב המשפחה*, 2018-2022 (דצמבר)

השנה	סך הכל	אלמנה צעירה**	ילד אחד או אלמנה ללא ילדים	2 ילדים או אלמנה עם ילד אחד	3 ילדים או אלמנה עם 2 ילדים	4 ילדים או אלמנה עם 3 ילדים	צירופים אחרים
2018	4,796	141	3,907	349	228	151	20
2019	4,827	151	3,951	334	217	152	22
2020	4,849	159	3,960	340	200	166	24
2021	4,858	149	3,994	337	182	171	25
2022	4,867	143	4,023	317	197	166	21

* הרכבי המשפחה נקבעו לפי דרגת הזכאות.
 ** לפי סעיף 132 (2) בחוק.

רמת הגמלאות והיקף התשלומים

דמי הפגיעה הממוצעים ליום לשכירים ירדו ריאלית ב-6.9% לעומת 2021, ואילו לעצמאים הם עלו ב-5.8%. כאחוז מהשכר הממוצע ירד התשלום ב-0.7% הן למשרת שכיר והן למשרת עצמאי (לוח 17). **קצבת הנכות הצמיתה** הממוצעת עלתה והגיעה ל-4,004 ש"ח לחודש לשכירים ול-4,148 ש"ח לעצמאים, ועלתה גם כאחוז מהשכר הממוצע - ב-0.4% לשכירים ו-0.1%.

לעצמאים (לוח 18). קצבת התלויים הממוצעת לחודש לשכירים ירדה ריאלית ב-1.4% ולעצמאים ב-0.5%, וכאחוז מהשכר הממוצע עלתה לשכירים ב-0.2% ולעצמאים ב-0.6% (לוח 19).

לוח 17: דמי הפגיעה הממוצעים ליום – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2018	225.9	239.9	66.5	268.8	285.5	79.1
2019	233.7	246.2	66.9	277.6	292.4	79.4
2020	242.6	257.0	65.2	308.3	295.3	78.2
2021	246.9	257.8	64.7	306.0	293.1	76.9
2022	250.9	250.9	64.0	298.9	298.9	76.2

* האחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר, נתוני הלמ"ס.

לוח 18: סכום קצבת הנכות הצמיתה הממוצעת – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2018	3,622.0	3,847.2	35.6	3,765.5	4,000.0	37.0
2019	3,704.8	3,902.3	35.3	3,844.9	4,049.9	36.7
2020	3,770.7	3,995.1	33.8	3,914.7	4,147.7	35.1
2021	3,833.9	4,002.4	33.6	4,004.8	4,180.8	35.1
2022	4,004.0	4,004.0	34.0	4,147.6	4,147.6	35.2

* האחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר, נתוני הלמ"ס.

לוח 19: סכום קצבת התלויים החודשית הממוצעת – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2022

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2022 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2018	6,486.3	6,889.6	63.7	6,889.7	7,318.1	67.6
2019	6,577.2	6,927.8	62.7	6,976.4	7,348.3	66.6
2020	6,613.3	7,006.9	59.2	6,984.1	7,399.8	62.5
2021	6,652.1	6,944.4	58.3	7,046.6	7,356.3	61.6
2022	6,849.5	6,849.5	58.2	7,046.6	7,321.1	62.2

* אחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר, נתוני הלמ"ס.

ביטוח נפגעי עבודה

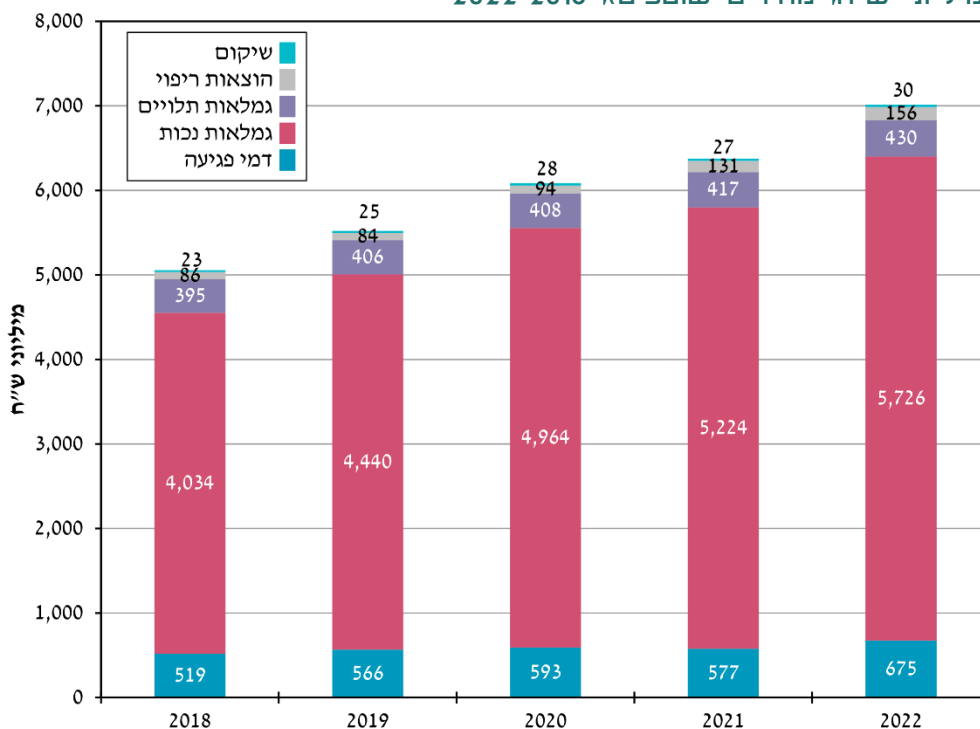
סך התשלומים בענף נפגעי עבודה היה ב-2022 כ-7 מיליארד ש"ח לעומת כ-6.4 מיליארד ב-2022 – עלייה ריאלית של 5.4% (לוח 20). בגמלאות הנכות, שהן עיקר ההוצאה, עלו התשלומים ריאלית בכ-5%, מ-5.5 מיליארד ש"ח ל-5.7 מיליארד. תשלומי דמי הפגיעה עלו ריאלית ב-12.1% ותשלומי גמלאות התלויים ירדו ב-1.2%.

לוח 20: התשלומים* בענף נפגעי עבודה (אלפי ש"ח). 2022-2018

השנה	מחירים שוטפים (אלפי ש"ח)	מחירי 2022 (אלפי ש"ח)	השינוי הריאלי (%)
2018	5,057,504	5,371,944	5.4
2019	5,543,833	5,839,361	8.7
2020	6,125,117	6,489,705	11.1
2021	6,375,419	6,655,594	2.6
2022	7,016,439	7,016,439	5.4

* לרבות תשלומים לדמי פגיעה, קצבאות נכות, גמלאות תלויים, הוצאות ריפוי והוצאות שיקום. הסדרה עודכנה ב-2017 ונתוני השנים הקודמות השתנו בהתאם.

תרשים 3: התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג התשלום (מיליוני ש"ח, מחירים שוטפים). 2022-2018

* לא כולל תשלומים על פעולות למניעת תאונות או על אמצעי בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועדות רפואיות, חוות דעת ותשלומי מינהל לגורמי חוץ.

מאז הוחל הביטוח של נפגעי עבודה חלו שינויים של ממש בהרכב התשלומים בענף (לוח 21). בשנים הראשונות מרבית התשלומים יועדו לדמי פגיעה וחלק קטן יותר לקצבת נכות. עם השנים גדל חלקם של תשלומי קצבת הנכות ופחת חלקם של תשלומי דמי הפגיעה: דמי פגיעה משולמים לטווח קצר (כלומר לאנשים שונים) במשך השנה, ואילו קצבאות הנכות משולמות בגין תאונות בשנים שחלפו מאז תחילת החוק ולטווח ארוך – עד גיל הפרישה ואף לאחר מכן. כיום קצבאות הנכות הן עיקר התשלומים בענף, 81.6%, ודמי הפגיעה מהווים רק 9.6% (לוח 21). יתר התשלומים הם להוצאות ריפוי ושיקום וגמלאות תלויים.

לוח 21: התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג התשלום (אחוזים), מחירי 2022, 2018-2022

הוצאות שיקום	הוצאות ריפוי	גמלאות תלויים	קצבאות נכות	דמי פגיעה	סך הכל	השנה
0.5	1.7	7.8	79.8	10.3	100.0	2018
0.5	1.5	7.4	80.4	10.3	100.0	2019
0.5	1.5	6.7	81.6	9.7	100.0	2020
0.4	2.1	6.5	81.9	9.0	100.0	2021
0.4	2.2	6.1	81.6	9.6	100.0	2022

* לא כולל תשלומים על פעולות למניעת תאונות או על אמצעי בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועדות רפואיות, חוות דעת ותשלומי מינהל לגורמי חוץ. הסדרה עודכנה ב-2017, ונתוני השנים הקודמות עודכנו בהתאם.